

MULTIPLE SKLEROZ

KLİNİK DEĞERLENDİRME

Hastada özenle hikaye alınmalıdır.

- MS süresi
- MS tipi
- Kullanılan ilaçlar
- Son atak zamanı
- Yaşam kalitesini etkileyen en önemli 3 problem

Değerlendirme sırasında yorgunluk göz önünde bulundurularak öncelikli olarak;

- **Nörolojik bozuklukların değerlendirilmesi**

1. **Kas gücü:** Manuel kas gücü testi, dinamometre, izokinetik testler ve myometrelerle ölçülebilir.
2. **Kas tonusu:** Modifiye Ashworth Skalası ile ölçülebilir.
  0. Tonus artışı yok
    1. Hareket açıklığının sonunda yakalama ve gevşeme veya minimal bir direnç ile karakterize hafif tonus artışı mevcut.
    - 1+ Eklem hareket açıklığının yarıdan azı boyunca, minimal direncin izlendiği hafif kas tonusu artışı mevcut.
    2. Kas tonusu tüm eklem hareket açıklığı boyunca ve daha fazla artmış, fakat eklemler kolayca hareket ettirilebiliyor.
    3. Pasif hareketi zorlaştıran belirgin tonus artışı mevcuttur.
    4. Etkilenen kısımlar fleksiyon ve ekstansiyonda rijittir.
3. **Denge:** Romberg testi, tek ayak üzerinde durma testi ve fonksiyonel değerlendirme ölçekleri ile değerlendirilebilir.

Romberg testi: Hastadan; ayakları omuz hizasında açık, kollar yanlarda serbest olacak şekilde dik bir pozisyonda ayakta durması istenir. Hasta bu test sırasında sert ve ince tabanlı bir ayakkabı giymelidir. Herhangi bir destek almayan hastanın, önce gözler açık sonra kapalı iken ayakta durması istenir. Bu test yapılırken hastanın düşmemesi için önlem alınmalıdır; test yapan kişi sürekli hastanın yakınlarında olmalı ve hastayı düşecekken koruyacak şekilde hazırlıklı olmalıdır.
4. **Koordinasyon testleri:**

Diz-topuk testi: Bu testte hastadan oturuyorken bir ayağının topuğunu diğer ayağının ayak bileğinden başlayarak dizine doğru çekmesi istenir. Santral patolojilerde hasta bu testte başarılı olamaz.

Parmak-burun testi: Hasta kolunu tam ekstansiyondan tam fleksiyona getirerek, parmağını kendi burnuna değdirir ve tekrar ekstansiyona getirir. Bunu ardışık olarak tekrarlar.
5. **Yorgunluk değerlendirilmesi:** (FSS) ile değerlendirilebilir.
6. **Görme, duyuusal bozukluklar:** Duyu testleri ve klinik değerlendirme yapılarak tespit edilir.

7. Ambulasyon ve transferler

8. Günlük yaşam aktiviteleri: Anketler ile deęerlendirilir.

Temel problem değerlendirilmeleri yapıldıktan sonra;

- **Yutma bozuklukları**
- **Mesane barsak problemleri**
- **Aęrı:** Vizel Analog Scale (VAS)
- **Kognitif problemler**
- **Emosyonel problemler**

Deęerlendirilmelidir.